

Sprawozdanie Biblioteki Głównej i bibliotek systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki Warszawskiej za rok 2011

1. ORGANIZACJA

System biblioteczno-informacyjny Politechniki Warszawskiej (SBI PW) na koniec 2011 roku liczył 34 jednostki. W tej liczbie znajdują się:

- Biblioteka Główna wraz z pozostałymi w jej strukturze:

- 4 bibliotekami Filii BG
- 2 bibliotekami Domów Studenckich

oraz inne jednostki SBI, w tym:

- 13 bibliotek wydziałowych
- 12 bibliotek instytutowych
- 1 biblioteka szkoły
- 1 biblioteka zakładu.

Wykaz jednostek SBI PW zawiera Załącznik nr 1. Nie uwzględniono w nim bibliotek, które formalnie nie zostały zlikwidowane jako jednostki, ale których zbiory zlikwidowano: Biblioteki Instytutu Technik Wytwarzania oraz Instytutu Technologii Maszyn (Wydział Inżynierii Produkcji), Biblioteki Instytutu Konstrukcji Budowlanych (Wydział Inżynierii Lądowej) oraz Biblioteki Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (jednostki poza wydziałowej), która nie prowadzi działalności od kilku lat.

W 2011 roku zostały zlikwidowane 2 biblioteki jednostek pozawydziałowych: Biblioteka Studium Języków Obcych oraz Biblioteka D.S. Riviera. Zlikwidowano także Filię Biblioteki Głównej Bibliotekę Wydziału GiK.

W 2011 roku wprowadzono zmiany uregulowań prawnych w zakresie:

- Uchwała Senatu nr 296/XLVII/2011 z dnia 23/02/2011w sprawie uchwalenia Regulaminu udostępniania zbiorów i świadczenia usług informacyjnych systemu biblioteczno-informacyjnego,
- Uchwała Senatu nr 295/XLVII/2011 z dnia 23/02/2011 w sprawie uchwalenia Regulaminu funkcjonowania systemu biblioteczno-informacyjnego PW,

- Zarządzenie Rektora nr 015/2011 z dnia 30/03/2011 zmieniające zarządzenie Rektora nr 30/2009 z dnia 24 września 2009 w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej.

Zgodnie z *Decyzją nr 39/2011 Rektora Politechniki Warszawskiej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie oceny funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej* powołany przez Rektora 11-osobowy Zespół podjął działania zmierzające do zbadania funkcjonowania SBI.¹

Dla wielu pracowników bibliotek wyjątkowe znaczenie miała *Decyzja Rektora nr 080/2011 z dnia 14-10-2011 w sprawie wymiaru urlopu dla bibliotekarzy zatrudnionych na stanowiskach kustosza bibliotecznego, starszego bibliotekarza i starszego dokumentalisty w Politechnice Warszawskiej, którzy nabyli uprawnienia na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 roku*. Decyzja kończy wieloletnie starania tej grupy pracowników o przywrócenie 36-dniowego urlopu osobom, które nabyły do niego prawo na mocy ustawy z 1990 roku. Dotyczy to grupy 36-osób spośród zatrudnionych w całym systemie w tym czasie. Zgodnie z *Decyzją Rektora* uprawnienie objęło rok 2011, a także lata 2008-2010 (łącznie należnego urlopu pracownicy SBI mają z tego tytułu ponad 1200 dni) i tylko niewielką jego część mogli odebrać w 2011 roku.

W związku z *Uchwałą nr 377/XLVII/2011 Senatu Politechniki Warszawskiej z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany Statutu Politechniki Warszawskiej*, na szczególną uwagę zasługują następujące zmiany dotyczące SBI, w tym:

- § 26 — nazwa Szkoły Nauk Technicznych i Społecznych w Płocku na Filia Politechniki Warszawskiej w Płocku (skutkująca zmianą nazwy Filii BG w Płocku²,
- § 111 — zasad tworzenia, przekształcania i likwidacji bibliotek specjalistycznych,
- § 113 ust. 2 pkt. 6 — zniesienie obowiązku opiniowania przez Radę Biblioteczną awansów na stanowisko starszego bibliotekarza i kustosza.

Systematycznie porządkowane są procedury i zakresy zadań pracowników jednostek SBI opracowywane we współpracy z Zespołem ds. Systemu Zarządzania Jakością w Administracji

¹ Sprawozdanie Zespołu ds. oceny funkcjonowania Systemu –Biblioteczno-Informacyjnego przedstawiono Radzie Bibliotecznej na spotkaniu w dniu 13 marca 2012 roku.

² *Zarządzenie Rektora nr 019/2012 z dnia 27/02/2012 zmieniające zarządzenie nr 30/2009 Rektora PW z dnia 24 września 2009 w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej*

PW. W 2011 roku wprowadzono w wielu bibliotekach, procedury segregacji i selekcji zbiorów (na podstawie Procedury ramowej nr 1/USZJA/BG/2010). Opracowywano także zakresy zadań kierowników i pracowników kilku jednostek SBI oraz Filii BG PW.

1.1 Pracownicy

Liczba etatów w 2011 roku w całym SBI PW wyniosła ogółem 132,58. Zatrudniano łącznie 151 bibliotekarzy [Załącznik nr 2].

Dwie osoby, w wyniku pomyślnie zdanego w roku 2010 egzaminu kwalifikacyjnego, uzyskały uprawnienia kustosza dyplomowanego i od 2011 zostały zatrudnione na stanowisku kustosza dyplomowanego. W 2011 roku awansowały na stanowisko kustosza 4 osoby, oraz 4 na stanowisko starszego bibliotekarza. W związku z wdrażaniem nowej struktury organizacyjnej w BG powołano 3 kierowników sekcji. Rada Biblioteczna zaakceptowała także kandydata na nowego kierownika Filii Biblioteki Głównej Biblioteki Wydziału Chemicznego.

Przedstawiciele Biblioteki Głównej pracowali w Komisjach Senackich: ds. Nauki, ds. Organizacji Uczelni, ds. Współpracy z Zagranicą, ds. Historii i Tradycji, ds. Rozwoju Kampusów Akademickich oraz ds. Kształcenia oraz w Radzie Muzealnej. Odbyło się 5 posiedzeń Rady Bibliotecznej.

Przedstawiciele Biblioteki Głównej współpracowali także z instytucjami i bibliotekami zewnętrznymi. Wśród tych działań na uwagę zasługuje szczególnie udział trzech osób z grona pracowników BG w pracach powołanych przez Radę Wykonawczą Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich:

- Zespole ds. deduplikacji (przekształcony w StatEl), którego celem było uporządkowanie terminologii dotyczącej źródeł elektronicznych oraz ujednoczenie danych statystycznych o tych zasobach dla celów ankiet i rankingów prasowych (2 osoby);
- Zespole ds. multiwyszukiwarek, której celem była analiza dostępnego na rynku oprogramowania, które umożliwia równoczesne przeszukiwanie wielu źródeł informacji (1 osoba).

Bieżąca współpraca jest prowadzona w ramach projektu BazTech (5 osób) i BazTol (2 osoby), a także poprzez udział we wspólnych przedsięwzięciach grupy bibliotek polskich uczelni technicznych POLBIT (więcej o tej współpracy zob. p.7). Jedna osoba stale

współpracuje ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich przy realizacji projektów dotyczących zmian w ustawodawstwie bibliotecznym.

1.2 Pomieszczenia biblioteczne

Powierzchnia bibliotek SBI PW wzrosła o 317 m², w tym 165 m² zyskała Biblioteka Wydziału Inżynierii Lądowej, o 172 m² powiększyły się magazyny Biblioteki Głównej w DS. Babilon. Zmniejszyła się natomiast (o 20 m²) powierzchnia Biblioteki Zakładu Technik Poligraficznych na Wydziale Inżynierii Produkcji [Załącznik nr 3].

W pomieszczeniach Filii BG w Płocku wyremontowano Czytelnię, Wypożyczalnię oraz kąciak socjalny pracowników. W nowych pomieszczeniach magazynowych DS. Babilon przeprowadzono prace remontowe i wyposażono je w regały jezdne (częściowo przeniesione z obecnie zajmowanych magazynów, a częściowo nowo zakupione). Przystąpiono do sukcesywnego przenoszenia zbiorów (prace zakończono w styczniu 2012 roku). Łącznie powierzchnia magazynowa w DS. Babilon na koniec 2011 roku wynosiła 281m².

Do nowych pomieszczeń magazynowych w DS. Babilon przeniesiono księgozbiór Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa oraz część zbiorów czasopism (już wcześniej umieszczono tam również część kolekcji książek (sygnatury C. od 1 do 62 000). Zbiory są dostarczane do Biblioteki Głównej na życzenie użytkowników lub można z nich korzystać na miejscu (również w godzinach wieczornych, gdy Biblioteka DS. Babilon jest obsługiwana przez wolontariuszy).

2. ZADANIA

Przyjęty w 2011 roku Uchwałą Senatu *Regulamin funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego PW* wskazuje, jako podstawowe następujące zadania SBI:

- zapewnienie dostępu do literatury naukowej i dydaktycznej;
- prowadzenie, we współpracy z właściwymi jednostkami Uczelni, prac bibliograficznych dokumentujących dorobek piśmienniczy i wydawniczy pracowników Uczelni, jej doktorantów i studentów;
- informowanie o zbiorach bibliotecznym i usługach informacyjnych;

- udział w kształceniu [...] przez organizowanie i prowadzenie zajęć dydaktycznych, wystaw i pokazów promujących zbiory biblioteczne, źródła informacji i efektywne metody korzystania z nich;
- ochrona zbiorów bibliecznych stanowiących własność Politechniki Warszawskiej;
- współdziałanie z bibliotekami naukowymi w kraju i zagranicą oraz innymi instytucjami i organizacjami w rozwoju najnowszych technologii i metod pracy bibliotek, aktualizacji zbiorów bibliecznych, świadczeniu usług bibliecznych i informacyjnych

Regulamin stanowi, że wszystkie jednostki SBI stosują jednolity, zintegrowany system biblieczno-informacyjny, którego celem jest zapewnienie elektronicznej ewidencji zbiorów, ich jednolitego opracowania oraz zapewnienia informacji o ich dostępności. Na podstawie sprawozdań bibliotek specjalistycznych można stwierdzić, że 13 jednostek nie wywiązuje się z tego obowiązku.

Ocena SBI, dokonywana sukcesywnie od maja do grudnia 2011 roku, objęła m.in. realizację zasad określonych w Regulaminie oraz Statucie PW. Wstępne jej wyniki, jak również analiza bieżących danych wskazują na konieczność poprawy w zakresie wykorzystania zintegrowanego systemu biblieczno-informacyjnego, współpracy pomiędzy jednostkami SBI oraz ze społecznością PW w zakresie gromadzenia i opracowania zbiorów, w tym w szczególności w zakresie gromadzenia informacji o dorobku naukowym pracowników Uczelni oraz dostępności literatury zalecanej w dydaktyce. Poprawy wymaga także planowanie i organizowanie udziału pracowników jednostek SBI w szkoleniach zawodowych, a także udział w szkoleniach specjalistycznych pracowników, doktorantów i studentów PW. Potrzebę poprawy dostrzeżono, mimo że liczba szkoleń i osób w nich uczestniczących rośnie, a stosowane metody szkoleń obejmują wygodne do uczestników formy e-learningowe (więcej na temat szkoleń zob. p.5.1).

Kontynuowano we współpracy z Wydziałem EiTI prace nad tworzeniem systemu ewidencji i archiwizacji dorobku naukowego pracowników Uczelni oraz w projekcie finansowanym ze środków **NCBiR PASSIM / SYNAT** (*Utworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy*) realizowanym przez konsorcjum instytucji naukowych (jednostką wiodącą dla części PASSIM jest Wydział EiTI).

Szczególnym wydarzeniem w 2011 roku było organizowanie przez Bibliotekę Główną 32 dorocznej konferencji IATUL (International Association of Scientific and Technological University Libraries = Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Nauk Ścisłych i Uczelni Technicznych) zatytułowanej **Libraries for an Open Environment: strategies, technologies and partnerships**.(więcej zob. p.8.1).

Kontynuowano prace nad aktualizacją klasyfikacji lokalnej oraz reklasyfikacją zbiorów, prowadzone od 2009 roku (więcej zob. p.8.3), a także podejmowano liczne działania o charakterze promocyjnym i informacyjnym (więcej zob. p.8.4).

3. BUDŻET

Budżet Biblioteki Główniej w 2011 roku wyniósł **10 956 630,-zł**. We wszystkich bibliotekach SBI PW na zakup zbiorów wydano łącznie **3 506 669,-zł** (w 2010 r. **3 307 458,- zł**) [Załącznik nr 4].

W Bibliotece Główniej (wraz z filiami) nakłady na zbiory wyniosły **3 109 508,- zł**,

w tym na:

- książki drukowane i zbiory specjalne 782 347,-zł;
- przedpłatę na prenumeratę czasopism drukowanych 700 843,- zł;
 - w tym drukowane czasopisma zagraniczne: 547 295,- zł
- zakup licencji oraz dostęp do zasobów elektronicznych 1 628 285,- zł;

W porównaniu do roku poprzedniego wydatki na zbiory w SBI ogółem stopniowo rosły, zarówno w części dotyczącej zakupu książek drukowanych (w 2010 roku 984 308,-zł) jak i zakupu licencji oraz dostępu do zbiorów elektronicznych (w 2010 roku 1 430 102,- zł).

W porównaniu do roku poprzedniego wydatki na zbiory w Bibliotece Główniej wzrosły o 253 932,-zł, w tym o blisko 200 tys. zł na zbiory elektroniczne. Natomiast kolejny rok maleją nakłady na zakup zbiorów w bibliotekach specjalistycznych. W 2011 roku spadły o 12% w stosunku do roku poprzedniego. Łącznie na zakup zbiorów wydano w tych bibliotekach **397 161,-zł** (2010 r. – 449 088,-zł), w tym **288 887,-zł** na książki i zbiory specjalne (2010 r. - 326 943,- zł).

3.1. Wydatki na prenumeratę czasopism i baz danych

W 2011 roku wydatki na prenumeratę czasopism drukowanych w całym SBI wyniosły **807 150,- zł** (w Bibliotece Głównej – 700 843,-zł). Były one wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 33 049,-zł. Biblioteka Główna opłaca prenumeratę czasopism polskich dla Biblioteki Wydziału Administracji i Nauk Społecznych (12 tytułów) oraz czasopism zagranicznych dla 8 bibliotek wydziałowych:

- Biblioteki Wydziału Architektury-24 tytuły,
- Biblioteki Wydziału EiTI – 11 tytułów
- Biblioteki Wydziału Inżynierii Chemicznej i Procesowej – 2 tytuły
- Biblioteki Wydziału Inżynierii Materiałowej - 6 tytułów
- Biblioteki Wydziału Inżynierii Środowiska – 17 tytułów
- Biblioteki Wydziału MEiL – 9 tytułów
- Biblioteki Wydziału SiMR – 1 tytuł
- Biblioteki Wydziału Transportu – 1 tytuł

Łącznie koszt prenumeraty 71 tytułów wyniósł: **128 582,-zł**.

Dodatkowym źródłem pozyskiwania zbiorów jest wymiana pomiędzy współpracującymi bibliotekami. W 2011 roku na wymianę czasopism polskich i zagranicznych poniesiono koszty w wysokości 22 282,-zł (opłaty pocztowe, zakupy uzupełniające).

W 2011 o 198 183,-zł wzrosły wydatki na dostęp do źródeł elektronicznych i wyniosły **1 628 285,-zł** (w 2010 – 1 430 102,-zł) [Załącznik nr 8].

3.2. Wydatki na zakup książek i zbiorów specjalnych

Na książki w 2011 roku w całym SBI wydano **1 022 147,-zł** (72% - BG, 28% pozostałe jednostki SBI), łącznie o 37 839,-zł więcej niż w poprzednim roku.

Władze Wydziału Chemicznego dodatkowo w 2011 roku ze swojego budżetu pokryły zakup książek zagranicznych na kwotę 1 307,-zł. Biblioteka Instytutu Telekomunikacji Wydziału EiTI kolejny już rok otrzymała z Zakładów Instytutu dotację na zakup książek w wysokości 5 196,- zł

Środki przeznaczone na zakup książek na przestrzeni lat 2007-2011 przedstawia Załącznik nr 5.

Wydatki na zakup książek polskich (Załącznik 5A) w 2011 roku wzrosły o prawie 10% w stosunku do roku poprzedniego, lecz były mniejsze o blisko 10 procent w stosunku do wydatków poniesionych w 2008 roku, najwyższych w okresie od roku 2001.

Załącznik 5A przedstawia również strukturę zakupów książek polskich na poszczególnych wydziałach na przestrzeni lat 2007-2011. Średnia kwota wydatków na książki polskie w przeliczeniu na jednego studenta wydziału wyniosła w 2011 roku 18,60,- zł i była wyższa niż w roku poprzednim (16,70,- zł). Najwyższe wskaźniki (powyżej średniej) osiągnęły ponownie Filia BG - Biblioteka Wydziału Chemicznego oraz Biblioteka Szkoły Biznesu

Z opłat specjalnych (pobieranych od czytelników za nieterminowy zwrot wypożyczonych dokumentów) w 2011 w bibliotekach specjalistycznych zakupiono 126 woluminów na kwotę 16 175,-zł. W BG nie jest prowadzona osobna ewidencja tych zakupów. Opłaty za nieterminowy zwrot książek wyniosły w BG w 2011 roku 206 883,- zł.

Ponadto 3 biblioteki specjalistyczne i jednostki BG zamówiły za kwotę 15 170 zł dodruk egzemplarzy najczęściej wypożyczanych podręczników, które uległy zniszczeniu.

W 2011 roku na własność zakupiono książki elektroniczne na kwotę 4 964,-zł.

Zbiory specjalne zakupione w 2011 roku to normy. Wydano na nie łącznie 58 387,-zł (o 16 644,-zł mniej niż w roku 2010). 88% tej kwoty stanowiły wydatki Biblioteki Głównej.

3.3. Inne wydatki

Wysokość niektórych wydatków poniesionych przez biblioteki SBI (na zbiory, oprogramowanie, środki trwałe i przedmioty nietrwałe) przedstawia Załącznik nr 6.

Na szczególną uwagę zasługują poniesione przez władze Wydziału Inżynierii Lądowej wydatki na remont i wyposażenie nowych pomieszczeń Biblioteki Wydziałowej. Całość nakładów na prace remontowo-adaptacyjne oraz wyposażenie wyniosła 440 350,-zł.

Natomiast w ramach urządzania nowych (oddanych w 2010 roku) pomieszczeń Biblioteki Wydziału MEiL na sprzęt komputerowy, reprograficzny i elementy wyposażenia pomieszczeń nakłady wyniosły 40 710,-zł.

W Bibliotece Głównej wymieniono najstarsze wyposażenie pomieszczeń pracowniczych oraz urządzono pokoje wygospodarowane dla bibliotekarzy dziedzinowych. Zakupiono meble i regały na łączną kwotę 34 307,14. Na modernizację sprzętu komputerowego wydano 162 831,- zł, a oprawa i konserwacja zbiorów kosztowała 6 552,-zł.

Biblioteki SBI (z wyłączeniem BG) poniosły w 2011 roku wydatki na funkcjonowanie bibliotek łącznie w wysokości 501 451,43 zł, w tym na:

- remonty (3 biblioteki)	438 600,00 zł
- sprzęt komputerowy (6 bibliotek)	40 073,65 zł
- sprzęt reprograficzny (1 biblioteka)	5 439,60 zł
- zakup mebli i regałów (1 biblioteka)	221,00 zł
- oprawa i konserwacja zbiorów (3 biblioteki)	5 526,08 zł
- szkolenia (2 biblioteki)	535,00 zł
-konferencje (1 biblioteka)	180,00 zł
- materiały biurowe (2 biblioteki)	5 428,90 zł
- usługi (1 biblioteka)	1 576,70 zł
- inne	3 870,50 zł

Pracownicy Biblioteki Głównej, podnosząc swoje kwalifikacje, uczestniczyli w szkoleniach i warsztatach organizowanych przez instytucje/firmy zewnętrzne. Łączny koszt tych zajęć wyniósł 13 523,- zł. Natomiast na udział bibliotekarzy w krajowych i międzynarodowych konferencjach i seminariach wydano 105 019,-zł.

4. ZBIORY

Stan zbiorów we wszystkich bibliotekach SBI w 2011 roku przedstawia Załącznik nr 7.

Wielkość zasobów bibliotek SBI nie zmieniła się znacząco w ciągu 2011 roku. Liczyły one łącznie 1 529 330 jednostek inwentarzowych, czyli tylko o 2 103 jednostek więcej niż w roku poprzednim.

W roku sprawozdawczym w całym SBI wycofano 22 979 (BG – 8 321) woluminów książek, 2 558 (BG – 1 742) woluminów czasopism oraz 1 012 (BG – 583) jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych. Większość książek wycofano w wyniku przeprowadzonej selekcji dokumentów nieaktualnych (łącznie 19 399 woluminów, BG - 5 111).

Do bibliotek SBI wpłynęło łącznie 18 287 (BG – 14 528) woluminów książek, 3 045 (BG – 2 410) woluminów czasopism oraz 8 390 (BG – 5 625) jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych.

4.1. Czasopisma drukowane i elektroniczne

W 2011 roku w bibliotekach SBI prenumerowano łącznie 976 tytułów czasopism drukowanych, w tym 204 zagraniczne. Z wymiany pochodziło 195 tytułów (37 zagranicznych), a z darów 257 tytułów (35 zagranicznych). Łącznie dostępnych było 1 436 tytułów czasopism bieżących. Prenumerata czasopism wzrosła łącznie o 32 tytuły (zamówiono o 3 tytuły zagraniczne mniej, ale o 35 tytułów krajowych więcej). Zwiększyła się także (o 32 tytuły) wymiana z partnerami krajowymi i zagranicznymi, natomiast z darów wpłynęło o 77 tytułów mniej niż w roku poprzednim.

W 2011 roku użytkownicy mieli dostęp do 5 669 tytułów czasopism elektronicznych oferowanych na 14 platformach wydawców oraz do 17 tzw. agregatorów udostępniających pełnotekstowe e-czasopisma różnych wydawców w 135 bazach.

Pełna lista dostępnych poprzez stronę domową BG PW tytułów czasopism elektronicznych znajduje się w zakładce E-źródła – „Lista tytułów e-źródeł” (adres <http://www.bg.pw.edu.pl/ezrodla.html>).

4.2. Książki drukowane i elektroniczne

W bibliotekach SBI przybyło łącznie **18 287** książek, w tym 1 601 woluminów książek zagranicznych. Zakupiono o 18% książek zagranicznych oraz o 11% książek krajowych mniej niż w roku 2010 (łącznie wpłynęło mniej 2 514 woluminów). Z innych źródeł otrzymano: z wymiany 253 książki (50 zagranicznych), z darów 2 809 tytułów (196 zagranicznych) oraz za dokumenty zagubione 111 woluminów książek

Na własność Biblioteka Główna zakupiła 7 nowych książek elektronicznych i na koniec 2011 roku udostępniano ich 571. Kolekcja elektronicznych podręczników Ośrodka Kształcenia na Odległość OKNO powiększyła się o 10 tytułów w nowej wersji i na koniec roku sprawozdawczego liczyła 74 e-skrypty.

W ramach licencji udostępniano **136 046** tytułów książek elektronicznych dostępnych na platformach 10 wydawców (najwięcej Ebrary, Springer Link oraz IEEE/IEE Electronic Library). Lista dostępnych tytułów książek elektronicznych znajduje się na stronie domowej BG PW, w zakładce E-źródła – „Lista tytułów e-źródeł” (adres <http://www.bg.pw.edu.pl/ezrodla.html>).

Na koniec 2011 roku w Centralnym Katalogu Bibliotek PW było zarejestrowanych **182 675** rekordów opisów bibliograficznych (w tym 170 863 tytułów książek i 9 834 opisów czasopism), łącznie w katalogu zarejestrowano 728 599 egzemplarzy materiałów bibliotecznych. W ramach współpracy z Narodowym Centralnym Katalogiem NUKAT bibliotekarze SBI skatalogowali 1 043 (2010 – 1 592) rekordów bibliograficznych oraz opracowali 817 (2010 – 893) rekordów do Kartoteki Haseł Wzorcowych.

4.3. Zbiory specjalne

Zbiory **Narodowego Zasobu Bibliotecznego** (NZB) wzbogaciły się (z przeniesienia z innych kolekcji) o 702 druki zwarte, 29 rękopisów, 326 dokumentów kartograficznych oraz 1 stary druk. Na koniec 2011 roku liczyły 6 236 dokumentów. Kolekcja starych druków w Bibliotece Głównej liczy 125 woluminów. W Bibliotece Wydziału Architektury zewidencjonowanych jest 120 tytułów starych druków, ale nie są one uwzględnione w kolekcji NZB. W konsekwencji nie podlegają ochronie konserwatorskiej oraz nie stosuje się odpowiednich dla tej kolekcji zasad bezpieczeństwa pomieszczeń i warunków przechowywania.

W **Bibliotece Cyfrowej PW** (BC PW) gromadzone są materiały edukacyjne oraz dokumenty stanowiące dorobek naukowy i dydaktyczny pracowników Politechniki Warszawskiej. Rejestrowane są także publikacje i inne obiekty o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym, w tym 80% z kolekcji NZB. Dzięki uczestnictwu BC PW w Federacji Bibliotek Cyfrowych (FBC) w Polsce zasoby są widoczne w europejskiej bibliotece cyfrowej — **Europeana**. Korzystając z jednego interfejsu FBC można przeszukiwać e-zasoby 83 innych bibliotek cyfrowych w Polsce.

W Bibliotece Cyfrowej PW przybyło 565 obiektów i w grudniu 2011 roku w 10 kolekcjach zgromadzono 2 500 dokumentów cyfrowych. Kolekcja Doktoraty wzbogaciła się o 17 tytułów (na koniec roku było ich 27). Rozprawy doktorskie umieszczone w BC PW są upowszechniane na forum międzynarodowego portalu prac doktorskich i habilitacyjnych **DART-Europe** (rejestrowane automatycznie za pośrednictwem Federacji Bibliotek Cyfrowych). Najczęściej czytana w BC PW praca doktorska ma już 4 641 wejść, czego z pewnością nie osiągną prace dostępne w wersji drukowanej.

Dzięki współpracy z Biblioteką Wydziału MEiL kolekcja Historia Nauki i Techniki w BCPW wzbogaciła się o przedwojenne niewydane Prace Instytutu Aerodynamicznego Politechniki

Warszawskiej od 1927-1931 i z 1939 rok, roczniki czasopisma „Lotnik i Automobilista” z lat 1911-1914 oraz czasopismo „Lotnik. Organ Związku Lotników Polskich” z lat 1924-26.

W 2011 r. powstała nowa kolekcja OKNO-SEZAM, wybór materiałów dydaktycznych przeznaczonych dla studentów studiów na odległość, opracowanych w Ośrodku Kształcenia na Odległość - OKNO PW. Są to specjalnie opracowane multimedialne podręczniki, dostępne w 2 wersjach - w formacie pdf oraz iso (obraz płyty).

Zbiór **norm** we wszystkich bibliotekach SBI na koniec roku sprawozdawczego liczył 117 955 jednostek (2010 - 117 563). Normy posiada 15 bibliotek, do 5 z nich wpłynęło 1 043 egzemplarzy, natomiast w 3 przeprowadzono selekcję, w wyniku której wycofano 651 pozycji. Filia Biblioteki Głównej – Biblioteka Terenu Południowego przejęła do zbiorów 490 norm zlikwidowanej Biblioteki Instytutu Technik Wytwarzania (Wydział Inżynierii Produkcji).

Zbiór **aprobatach technicznych**, gromadzonych przez Bibliotekę Główną powiększył się o 533 Aprobatach Techniczne ITB, 11 Rekomendacji Technicznych ITB oraz 12 Europejskich.

Prace dyplomowe gromadzone w bibliotekach SBI to 9 637 prac doktorskich, 29 122 magisterskich oraz 8 977 prac inżynierskich/licencjackich. W ciągu roku zbiór ten powiększył się o 2 499 jednostek (w tym o 184 prace doktorskie) i na koniec okresu sprawozdawczego liczył 47 736 dokumentów. Do bazy prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich), tworzonej przez 9 bibliotek specjalistycznych, wprowadzono ogółem 12 161 opisów bibliograficznych (2 071 dopisano w 2011 roku).

5. USŁUGI INFORMACYJNE i ORGANIZACJA SZKOLEŃ

Wsparcie informacyjne udzielane przez pracowników bibliotek dotyczyło pomocy w wyszukiwaniu literatury, lokalizacji źródeł informacji, opracowywaniu kwerend (zgłaszanych tradycyjnie oraz drogą mailową) oraz udzielania porad dotyczących korzystania ze źródeł informacji. Na zlecenie jednostek organizacyjnych PW (nieodpłatnie) wykonano 50 zestawień tematycznych, a na zamówienie instytucji naukowych spoza Uczelni zrealizowano 69 zestawień na kwotę 5 145,- zł.

Wykonano również analizy cytowań literatury naukowej dla ponad 12 tys. autorów, w tym ok. 50% dla pracowników naukowych PW. Ponadto, na wniosek wydziałów w związku

z kontrolą NIK, przeprowadzono analizę cytowań publikacji za lata 2008-2010 dla pracowników wydziałów EiTI, Elektrycznego, IM oraz SiMR.

Tworzenie źródeł informacji dla zapewnienia właściwej obsługi użytkowników to kolejne zadanie, realizowane poprzez aktualizowanie na bieżąco baz:

BIBLIO – baza publikacji pracowników PW – 36 134 rekordów, w roku sprawozdawczym wprowadzono 1 933 nowe, a zaktualizowano 1 042 rekordy;

DOKTO — baza prac doktorskich i habilitacyjnych — na koniec roku sprawozdawczego baza liczyła 2 068 rekordów, w 2011 roku uzupełniono ją o 90 rekordów i abstraktów w języku polskim;

BazTech — baza danych o zawartości polskich czasopism technicznych, współtworzona jest z innymi bibliotekami naukowymi. W 2011 roku pracownicy BG wprowadzili do bazy 459 rekordów pełnych i 815 niepełnych (część prac była wykonana w ramach dofinansowania pozyskanego ze SPUB-WBN). W ramach aktualizacji portalu **BazTOL**, współtworzonego przez ten sam zespół, opracowano 8 rekordów w formacie Dublin Core.

SYMPONET — baza materiałów konferencyjnych znajdujących się w bibliotekach polskich, tworzona wspólnie z 14 bibliotekami naukowymi w kraju – 49 785 rekordów. W 2011 roku wprowadzono do bazy 1 634 opisy, w tym 226 z zasobów BG PW;

FOTO – baza obejmująca kolekcję ponad 36 tys. fotografii przejętych z Instytutu Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa; w 2011 roku 3 500 opisów zostało uzupełnionych o niezbędne elementy: cenę, nr akcesji, sygnaturę.

WTU04 – baza publikacji profesorów PW w czasopismach do 1939 roku – 2 185 rekordów

Prowadzono testy bazy ewidencji dorobku naukowego pracowników opracowanej na potrzeby Wydziału EiTI, co wiąże się z planami jej rozbudowy i wykorzystania na potrzeby Uczelni, również jako repozytorium, gdyż umożliwi rejestrację pełnych tekstów.

Na bieżąco aktualizowano stronę domową Biblioteki Głównej. Przygotowano ulotki dotyczące źródeł i usług oferowanych przez Bibliotekę Główną (6 500 egzemplarzy). Prowadzono nadzór nad stroną internetową międzynarodowej konferencji IATUL 2011, dla której zaprojektowano platformę udostępniania pełnych tekstów referatów oraz

prezentacji i opracowano materiały informacyjne związane z organizacją konferencji IATUL2011.

Utworzono także stronę internetową Filii BG Biblioteki Wydziału Chemicznego. W 2011 roku kontynuowano w tej Bibliotece prace nad pełnotekstową wersją opracowanej bibliografii publikacji Prof. Tadeusza Urbańskiego oraz Prof. Ludwika Szperla.

5.1 Szkolenia

Z zajęć przysposobienia bibliotecznego w 2011 roku skorzystało 7 156 studentów studiów I stopnia i 150 studentów studiów II stopnia. W Bibliotece Głównej przeszkolono łącznie 3 750 osób (246 godzin) a w 10 bibliotekach specjalistycznych 3 556 osób (251 godzin). W trakcie tych zajęć wykorzystano materiały informacyjne opracowane w OIN BG.

W Bibliotece Głównej prowadzone są także specjalistyczne szkolenia z zakresu informacji naukowej, wykorzystania baz i serwisów informacyjnych. W roku sprawozdawczym wzięło w nich udział 572 dyplomantów oraz 347 doktorantów.

W e-learningowej formie szkoleń na biblioteczej platformie Moodle uczestniczyło 296 dyplomantów, 6 doktorantów, 20 bibliotekarzy oraz 10 pracowników naukowych.

Praktyki zawodowe w BG odbył 1 student IINiSB UW (156 godzin. Dla 8 osób ubiegających się o awans przeprowadzono w BG praktyki zawodowe (360 godzin).

W ramach Programu Leonardo da Vinci zorganizowano w Bibliotece Głównej 2 tygodniowe szkolenie dla grupy 5 bibliotekarzy z Uniwersytetu Technicznego w Rydze (Łotwa). Spotkania prowadzono w języku angielskim i obejmowały zagadnienia dotyczące struktury i działalności Biblioteki Głównej, zasobów elektronicznych i zarządzania nimi, Biblioteki Cyfrowej, problematyki Open Access oraz nowoczesnych form kształcenia użytkowników.

Bibliotekę Główną odwiedziła grupa 10 bibliotekarzy Politechniki Wileńskiej. Przekazano im informacje na temat organizacji Biblioteki Głównej, jej zbiorów, omówiono zadania poszczególnych oddziałów Biblioteki oraz zapoznano z ofertowanymi usługami i działalnością dydaktyczną.

6. UDOSTĘPNIANIE

W 2011 roku w bibliotekach SBI PW było zarejestrowanych łącznie 47 198³ użytkowników, w tym 24 576 zarejestrowanych w systemie ALEPH i aktywnie korzystających w roku sprawozdawczym. Wzrost liczby użytkowników aktywnych jest rezultatem możliwości korzystania z licencjonowanych zasobów elektronicznych po aktywacji konta bibliotecznego.

Udostępnianie zbiorów tradycyjnych w czytelniach i na zewnątrz w latach 2006-2011 przedstawia Załącznik nr 9.

Udostępnianie zbiorów drukowanych ogółem we wszystkich bibliotekach SBI było niższe o 14 % w stosunku do roku 2010. Tendencja ta dotyczy przede wszystkim wykorzystania zbiorów dostępnych w czytelniach i wolnym dostępie (spadek o 32%), obejmuje zarówno książki, jak i czasopisma. Wzrosły natomiast w tym okresie (o 10%) wypożyczenia na zewnątrz.

6.1 Wykorzystanie zbiorów elektronicznych

Stale wzrasta zainteresowanie zasobami elektronicznymi, co przedstawia Załącznik nr 10. Łącznie przeprowadzono **171 372** sesji (np. w 2006 roku było ich 49 086). Systematycznie wzrasta też wielkość pobranych plików – w 2011 roku o blisko 20% więcej w stosunku do roku poprzedniego i o 85% w stosunku do roku 2006.

Stopniowo maleje liczba sesji przeprowadzonych z terenu PW (spadek o 3%). Wzrasta natomiast wykorzystanie zasobów elektronicznych z domu. W 2011 roku zanotowano 108 088 (2010 – 95 526) logowań na hasło, tj. z innych niż z terenu PW adresów IP. Z obszaru Uczelni najczęściej zarejestrowano wejścia z Wydziałów Chemicznego i Wydziału EiTI. Z komputerów znajdujących się poza domeną PW najczęściej z zasobów elektronicznych korzystali studenci studiów dziennych oraz pracownicy naukowci PW. Również w tym przypadku najliczniejsi byli przedstawiciele wymienionych wydziałów. Szczegółowa statystyka udostępniania zasobów cyfrowych została przedstawiona w Załącznikach nr 11-15.

³ Wysoka ogólna liczba użytkowników jest wynikiem dublowania ich ewidencji w Bibliotece Głównej i bibliotekach na poszczególnych wydziałach, o ile prowadzona tam jest obsługa wypożyczeń poza zintegrowanym systemem bibliotecznym.

6.2. Inne usługi

Maleje zainteresowanie **wypożyczeniami międzybibliotecznymi**. W 2011 roku sprowadzono z innych bibliotek 294 książki (BG – 74), 70 zeszytów czasopism, 594 stron kopii artykułów oraz otrzymano 43 pliki cyfrowe zamówionych materiałów. Na zamówienia otrzymane od innych bibliotek, ze zbiorów jednostek SBI PW udostępniono: 871 książek (BG – 680), 61 zeszytów czasopism, 3 300 (BG – 3 161) stron kopii reprograficznych oraz 78 plików cyfrowych.

We wszystkich bibliotekach SBI wykonano 79 153 strony **odbitek reprograficznych** (BG – 78 777), w tym 47% dla użytkowników indywidualnych. Pracownia digitalizacji Biblioteki Głównej wykonała **53 028** stron **kopii cyfrowych**, z tego 44 714 na potrzeby BC PW. W tym samym okresie na bezpłatnym, samoobsługowym skanerze dostępnym w Czytelni Czasopism BG czytelnicy wykonali **142 461** kopii.

7. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

Aby odpowiednio wspomagać działalność dydaktyczną i naukową, bibliotekarze wyższych uczelni, zwłaszcza uczelni technicznych, muszą stale podnosić swoje kwalifikacje. Pracownicy BG PW wzbogacali swoją wiedzę poprzez uczestnictwo w szkoleniach i warsztatach. Brali także udział w krajowych i zagranicznych konferencjach i seminariach. Wykaz szkoleń oraz konferencji, w których wzięto udział znajduje się w Załącznikach nr 16A i 17A.

W 42 konferencjach krajowych uczestniczyło 93 bibliotekarzy, a w 7 zagranicznych udział wzięło 17 osób. Na konferencjach przedstawiono 8 referatów, 2 prezentacje posterowe i wygłoszono 5 komunikatów [Załącznik nr 17B].

Pracownicy BG wzięli udział w 15 szkoleniach (łącznie 176 godzin) organizowanych przez instytucje i firmy zewnętrzne poza Biblioteką Główną. Uczestniczyły w nich 23 osoby. Ponadto 2 osoby uzupełniały swoje wykształcenie (bibliotekoznawcze studia magisterskie i studia podyplomowe).

W BG przeprowadzono również szereg kursów wewnętrznych: w 28 szkoleniach uczestniczyło 114 bibliotekarzy BG (476 godzin). Zajęcia organizowane były przez: Oddział Opracowania Druków Zwartych, Oddział Udostępniania i Przechowywania Zbiorów, Oddział

Gromadzenia Druków Zwartych, Oddział Informatyzacji, OIN i Oddział Czasopism. W wykładach i praktykach z zakresu obsługi modułu opracowania i udostępniania oraz praktykach zawodowych udział wzięło 11 bibliotekarzy SBI (86 godzin). Łącznie w BG na szkolenia wewnętrzne przeznaczono 562 godziny [Załącznik 16B].

Cyklicznie spotkania pracowników SBI PW z dyrekcją i przedstawicielami jednostek BG to także działania o charakterze szkoleniowym. Mają one na celu wymianę informacji merytorycznej pomiędzy poszczególnymi bibliotekami. Są okazją do omawiania istniejących i nowych regulacji prawnych, planowania nowych usług bibliotecznych, przekazywania informacji o najnowszych zasobach elektronicznych i sposobach korzystania z nich.

W 2011 roku kontynuowano doskonalenie znajomości języków obcych (angielski, rosyjski). Zajęcia prowadzono w 4 grupach: 3 grupy języka angielskiego (w tym jedna w ramach programu *Kapitał Ludzki*) i 1 grupa języka rosyjskiego. Wszystkie zajęcia odbywają się w godzinach pracy w salach BG i są dostępne dla wszystkich zainteresowanych pracowników SBI.

W ramach programu *Lifelong Learning Programme - ERASMUS* 8 osób (w tym udział jednej osoby sfinansowała BG) skorzystało z możliwości uczestnictwa w wyjazdach organizowanych do europejskich partnerskich ośrodków akademickich w celu podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania nowych umiejętności i doświadczeń. Staże odbywano w Lund University Library (Szwecja), Universitätsbibliothek der Technischen Universität Wien (Austria) oraz Rīgas Tehniskās universitātes Zinātniskā bibliotēka (Łotwa). Więcej szczegółów na temat wizyt w tych bibliotekach zamieszczono w zeszycie specjalnym *Informacji BG*.

Współpraca polskich bibliotek uczelni technicznych w 2011 to m.in. dwa tematyczne spotkania, z których jedno zostało zorganizowane przez Bibliotekę Główną PW. Seminarium PolBit 2011 **„Rozwijanie kompetencji zawodowych bibliotekarzy - tradycyjne i nowoczesne formy podnoszenia kwalifikacji”** odbyło się w Warszawie w dniach 13-14 września i obejmowało zagadnienia z zakresu różnych możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy. Dyskutowano także na temat potrzeby wprowadzenia rozwiązań systemowych w zakresie szkoleń nowo zatrudnionych bibliotekarzy oraz szkoleń specjalistycznych dostosowanych do potrzeb konkretnej biblioteki. Materiały z Seminarium zamieszczono na stronie BG PW w zakładce POLBiT.

Pracownicy SBI PW są autorami 4 publikacji wydanych w 2011 roku [Załącznik nr 18].

8. WYDARZENIA

Bieżące informacje o sprawach ważnych dla systemu biblioteczno-informacyjnego PW były zamieszczane w biuletynie *Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej* (6 zeszytów w 2011 roku, pełne teksty na stronie domowej) oraz na bieżąco w aktualnościach na stronie domowej. Kilka z podanych tam faktów warto szczególnie podkreślić i skomentować.

8.1 Organizacja Międzynarodowej Konferencji IATUL 2011

W dniach 29 maja – 2 czerwca 2011 roku Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej była gospodarzem 32 konferencji International Association of Scientific and Technological University Libraries (Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Nauk Ścisłych i Uczelni Technicznych) zatytułowanej **Libraries for an Open Environment: strategies, technologies and partnerships**. Honorowy patronat nad konferencją objęli: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbara Kudrycka, Prezydent Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz oraz JM Rektor Politechniki Warszawskiej prof. dr hab. inż. Włodzimierz Kurnik. Przewodniczącym Komitetu Programowego był Prorektor ds. nauki Prof. dr hab. Tadeusz Kulik.

Podczas trzydniowych obrad wygłoszono 29 referatów, zaprezentowano 10 posterów, odbyła się sesja panelowa oraz dyskusje warsztatowe. Tematyka spotkań koncentrowała się wokół następujących bloków tematycznych:

- Open Access w odniesieniu do środowiska bibliotek uczelnianych
- różne formy kształcenia: e-learning oraz blended learning
- nowe narzędzia pracy i rozwijanie umiejętności bibliotekarzy

Przygotowanie Konferencji było dla pracowników BG PW dużym wyzwaniem logistycznym. Mimo powierzenia organizacji konferencji profesjonalnej firmie Congress-OR Biuro Kongresów i Turystyki, wiele prac wykonanych było siłami pracowników Biblioteki. W szczególności uczestniczyli oni w: przygotowaniu merytorycznej części, to jest: zaproszeniu gości i referentów, sprawowaniu nadzoru nad gromadzonymi abstraktami i tekstami referatów, opracowaniu książki konferencyjnej, dbałości o aktualność informacji

zamieszczanych na stronie domowej konferencji, przygotowaniu bogatego programu imprez towarzyszących. W trakcie trwania konferencji to pracownicy BG zapewnili jej sprawny i zgodny z programem przebieg, a także przyjazną atmosferę, wysoko ocenioną przez uczestników.

W Konferencji uczestniczyło 131 osób z 24 krajów. Pełny program konferencji, wraz z tekstami referatów, prezentacjami oraz materiałami audio z sesji plenarnych jest dostępny w Internecie: <http://www.bg.pw.edu.pl/iatul2011/proceedings/index.html>. Materiały te, zostały również zarchiwizowane i upowszechnione na DVD.

Informacja o konferencji była na bieżąco zamieszczana w portalu internetowym EBIB, a po jej zakończeniu opublikowana w zeszycie specjalnym *Informacji BG* oraz w formie sprawozdania w Przeglądzie Bibliotecznym nr 79 z. 3.

8.2 Badania ankietowe i ocena SBI

W I kwartale 2011 r. przeprowadzone zostało przez Bibliotekę Główną badanie ankietowe nt. repozytorium prac naukowych pracowników PW: ***Repozytorium uczelniane PW – korzyści i obawy***. Celem badania było poznanie nastawienia środowiska akademickiego PW do idei utworzenia repozytorium uczelnianego. Zdecydowana większość respondentów uznała, że repozytorium jest potrzebne i powinno gromadzić obligatoryjnie prace doktorskie, rozprawy habilitacyjne, materiały dydaktyczne, publikacje pracowników PW. Pełne wyniki ankiety prezentowane były na posterach na konferencjach w Krakowie i w Poznaniu oraz są dostępne w BG PW.

Zgodnie z § 112 Statutu PW raz w kadencji Senatu dokonywana jest ocena funkcjonowania systemu Biblioteczno-Informacyjnego PW. W minionych latach dokonywana była głównie na podstawie rocznych sprawozdań oraz poprzez udział jednostek SBI w audycie Administracji Centralnej PW. W 2010 roku jednostki SBI zostały wyłączone z procedury audytu, ze względu na podkreślaną we wcześniejszych ocenach odrębność zadań tych jednostek. W maju 2011 roku Rektor PW zdecydował⁴ o powołaniu 11 osobowy Zespołu, którego zadaniem było zbadanie funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego Politechniki Warszawskiej, z uwzględnieniem:

⁴ Decyzja nr 39/2011 Rektora PW z dnia 12 maja 2011 roku.

1. prawidłowości realizacji przez jednostki SBI zadań określonych w Statucie Politechniki Warszawskiej,
2. sposobu zarządzania zasobami materialnymi i kadrowymi jednostek SBI,
3. jakości obsługi użytkowników,
4. współpracy między jednostkami SBI oraz tych jednostek ze społecznością akademicka, kierownictwem i jednostkami organizacyjnymi Politechniki Warszawskiej.

Opracowane przez Zespół ankiety umożliwiły analizę różnych aspektów funkcjonowania SBI. Badaniem objęte były różne grupy, w tym:

- a) użytkownicy bibliotek PW, w ankietach oceniali funkcjonowanie poszczególnych jednostek SBI, a zakres pytań pozwolił poznać szerzej ich preferencje i oczekiwania (analizie poddano 1407 ankiet);
- b) kierownicy jednostek organizacyjnych SBI, wypełniali formularze samooceny funkcjonowania jednostki, oraz formularze oceny stanu współpracy jednostek SBI. Badaniem objęto: 21 bibliotek specjalistycznych prowadzonych w jednostkach podstawowych Uczelni (w tym: 12 bibliotek specjalistycznych podlegających bezpośrednio dziekanom, 9 bibliotek specjalistycznych podlegających kierownikom jednostek wewnętrznych Wydziału), 11 wewnętrznych jednostek organizacyjnych Biblioteki Głównej (w tym 4 filie, 7 oddziałów); wyniki oceny odzwierciedlają warunki w jakich funkcjonuje system oraz wskazują na główne problemy z jakimi stykają się pracownicy tych jednostek;
- c) członkowie Rady Bibliotecznej, do których skierowano ankietę w celu poznania opinii tej grupy o funkcjonowaniu SBI, istniejących uregulowaniach formalno-prawnych i organizacji systemu.

Po raz pierwszy w historii SBI PW zakres prowadzonej oceny był tak szeroki. Badania prowadzone były w okresie od maja do grudnia 2011 roku. Ich zakres sprawił, że konieczne było wyjątkowe zaangażowanie wielu osób z jednostek SBI, nie tylko członków powołanego przez Rektora Zespołu. Współpracy jednostek SBI wymagało np. upowszechnienie wśród użytkowników bibliotek ankiet, na podstawie których poznano ocenę użytkowników. W opracowanie ankiet i ich wyników włączano także osoby spoza Zespołu.

Brak doświadczenia w prowadzeniu tak kompleksowych badań przez pracowników SBI, ujawnił pewne problemy metodologiczne w ich przeprowadzeniu. Jednak już teraz można stwierdzić, że osiągnięte wyniki przyczyniły się do lepszego poznania zarówno potrzeb

użytkowników, jak i jednostek SBI oraz określenia priorytetów w zakresie ich działań na najbliższe lata. Pozwoliły też na zgromadzenie obszernych materiałów źródłowych, które zapewne będą przedmiotem jeszcze wielu analiz. Ostateczne wyniki oceny przedstawiono Rektorowi w marcu 2012 roku.

8.3 Centralny Katalog Zbiorów Bibliotek PW

Centralny Katalog Zbiorów Bibliotek PW (CKZB PW) wzbogacił się w 2011 roku o wiele nowych opisów, ale niestety nie rozszerzył swojego zasięgu na nowe biblioteki PW. Większość prowadzonych prac koncentrowała się na aktualizacji bazy, weryfikacji poprawności i modyfikacji istniejących opisów.

W szczególności kontynuowane były prace nad aktualizacją struktury klasyfikacji lokalnej wykorzystywanej do rozstawienia materiałów bibliotecznych w Wolnym Dostępie. Prowadzone systematycznie od 2 lat prace przyczyniają się do lepszego powiązania gromadzonych zbiorów bibliotecznych z kierunkami kształcenia i prowadzonymi w PW badaniami naukowymi, prowadzą do efektywniejszego wyszukiwania piśmiennictwa w CKZB PW, a także pozwalają na lepsze wzajemne powiązanie stosowanych w bibliotekach PW systemów opracowania rzeczowego.

W 2011 roku dokonano aktualizacji struktury klasyfikacji w działach **B** — *Organizacja i zarządzanie. Nauki ekonomiczne*, oraz **P** — *Prawo. Nauki społeczne. Nauki polityczne*. Łącznie modyfikacją objęto ok. 15 000 opisów, dokonując równocześnie zmian w rozmieszczeniu tych zbiorów w Wolnym Dostępie i Czytelniach. W znacznym stopniu zaawansowano prace nad modyfikacją struktury działu **G** — *Mechanika*.

Prace prowadzone są przez duże zespoły pracowników z różnych bibliotek PW i jednostek organizacyjnych BG PW. Przyczynia się to do poprawy spójności działania w całym systemie. Charakter prowadzonych prac, a także fakt kontynuacji projektu szkolenia bibliotekarzy dziedzinowych w zakresie opracowania rzeczowego pozwolił w 2011 roku na podwyższenie kwalifikacji wielu pracowników SBI w zakresie opracowania rzeczowego (m.in. sześć osób uzyskało uprawnienia do opracowania rzeczowego w CKZB PW).

Trochę inny charakter miały zmiany wprowadzane do CKZB PW przez Oddział Czasopism. W związku z prowadzonymi od kilku lat pracami mającymi na celu wydruk inwentarza czasopism z bazy CKZB PW w 2011 roku dokonano korekty w opisach ponad 6 000

woluminów. Uzyskane w 2010 roku przez pracowników tego Oddziału uprawnienia do pracy w systemie NUKAT pozwoliły w 2011 roku na aktualizację kilkudziesięciu opisów w bazie.

Trwają bieżące prace związane z inwentaryzacją i rejestracją w CKZB PW informacji o zbiorach specjalnych (kolekcja fotografii, map) oraz w bibliotekach specjalistycznych o pracach dyplomowych.

8.4 Promocja zbiorów i usług

Poprawie i poszerzeniu kanałów komunikacji z czytelnikami służyło szereg podejmowanych przez BG inicjatyw informujących o oferowanych usługach oraz dostępnych zbiorach.

Bardzo ważnym dla promocji zbiorów i aktywności pracowników BG było wyróżnienie przyznane przez Towarzystwo Miłośników Historii, które otrzymały autorki albumu pt. *Architektura międzywojenna na Fotografii: obiekty twórców związanych z Politechniką Warszawską* / [oprac. Jolanta B. Kucharska, Maria Miller, Małgorzata Wornbard]. Warszawa: Biblioteka Główna PW, 2010. Informacja w prasie fachowej o wyróżnieniu siedmiu prac warsawianistycznych opublikowanych w latach 2010/2011, jak również sama uroczystość wręczenia dyplomów, dała wiele satysfakcji autorkom albumu, przyczyniła się do znacznego wzrostu zainteresowania samym wydawnictwem, ale także innymi zbiorami specjalnymi BG. W efekcie zdecydowano o przygotowaniu II wydania publikacji oraz podjęciu prac nad kolejnym takim wydawnictwem.

W Bibliotece Głównej przygotowano w 2011 roku wkładkę do Kalendarza Akademickiego na rok akademicki 2011/2012 wydawanego przez Samorząd Studencki PW. Wkładka zawiera biografię Marii Skłodowskiej Curie zaprezentowaną w formie komiksu. Celem tej publikacji było przypomnienie sylwetki wielkiej uczzonej studentom PW w roku jej poświęconym.

Pracownicy Biblioteki Głównej przygotowali także wystawę plakatową zatytułowaną **Polska - sprawy i ludzie. Z korespondencji Marii Skłodowskiej-Curie**. Wystawa była częścią obchodów Dnia Politechniki, a jej temat nawiązywał do Roku Marii Skłodowskiej-Curie. Wystawie towarzyszył film *Promieniowanie*, ukazujący historię działalności Instytutu Radowego w Warszawie. Plansze zostały również zaprezentowane na Wydziale Chemicznym i Wydziale Fizyki Politechniki Warszawskiej.

Innym forum prezentowania zbiorów specjalnych BG PW, był udział w ogólnokrajowym projekcie Fotorejestr (zgłoszono do niego 3 kolekcje dziedziczne fotografii), oraz w Pikniku

Archiwalnym, podczas którego zaprezentowano przygotowaną w 2010 roku wystawę planszową *Warszawa zapomniana*.

Ważnym elementem promocyjnym, ale także ciekawym materiałem instruktażowym (jak zapisać się do Biblioteki) okazał się film pt. *Biblioteka to nie horror* przygotowany przez pracowników Wypożyczalni Studenckiej BG PW we współpracy z TV PW. Film zamieszczony na YouTube, a także prezentowany podczas szkoleń z przysposobienia bibliotecznego, wszędzie przyjmowany był z dużym uznaniem.

Wśród innych działań promocyjnych należy podkreślić opracowanie strony domowej przez Filię BG Bibliotekę Wydziału Chemicznego. Strona zawiera specjalistyczne informacje przeznaczone dla pracowników i studentów Wydziału. Inne działania w tym zakresie to bieżąca aktualizacja stron domowych BG (wersja angielska i polska), rozsyłanie bezpośrednio do pracowników naukowo-dydaktycznych PW komunikatów (np. o testowanych nowych bazach). Promowano działalność BG także za pośrednictwem Facebook odnotowując sukcesywny wzrost zainteresowania członków tej społeczności zamieszczanymi informacjami (w styczniu 2012 zarejestrowanych było ponad 500 sympatyków). Kontynuowano publikowanie Blogu Biblioteki PW (bgpw.blog.pl), informacji o różnych wydarzeniach w szeroko rozumianym świecie książki, a także o codziennych sprawach dotyczących bibliotek i nowych technologii. Blog jest linkowany w innych serwisach i blogach o tematyce bibliotekarskiej, np. bibliotekarz.com, ebib.info. Według raportu sporządzonego przy użyciu Google Analytics w 2011 roku blog był odwiedzany 5 356 razy.

Niewątpliwie efektem prowadzonych szeroko działań informacyjnych i promocyjnych o usługach oferowanych przez BG PW, w tym o szkoleniach dla dyplomantów, jest systematyczny wzrost zainteresowania nimi. Do uatrakcyjnienia oferty przyczynia się wykorzystanie nowych technik i narzędzi wspierających nauczanie, ale najważniejszym czynnikiem jest zaakceptowanie przez kilku pracowników naukowych współpracy z pracownikami BG w tym zakresie. Włączenie warsztatów poszerzających wiedzę o źródłach informacji czy też kursów e-learningowych w tok prowadzonych zajęć dydaktycznych, daje najlepsze efekty. Przykładem dobrej współpracy są tu Wydział Inżynierii Chemicznej i Procesowej oraz Wydział Chemiczny.

Cenionym przez społeczność akademicką sposobem promocji usług oferowanych przez jednostki SBI są wystawy książek, które mogą być zakupione do zbiorów. Wystawy organizowane są kolejno przez różne biblioteki, a pozostałe jednostki SBI są zapraszane

do przeglądania i wybierania oferowanych wydawnictw. W 2011 roku zaprezentowano najnowsze piśmiennictwo naukowe na wystawach książek zagranicznych organizowanych kolejno przez:

- a) Bibliotekę Wydziału Inżynierii Środowiska
- b) Bibliotekę Instytutu Elektrotechniki Teoretycznej i Systemów Informacyjno-Pomiarowych (ETSIP) - Wydział Elektryczny
- c) Bibliotekę Wydziału MEiL
- d) Bibliotekę Wydziału Inżynierii Lądowej;
- e) Filię BG Bibliotekę Wydziału Chemicznego
- f) Bibliotekę Główną.

Do działań promujących Bibliotekę Główną i sprzyjających zacieśnianiu współpracy z jednostkami Uczelni zaliczyć należy ponowne powierzenie studentom Wydziału Architektury przygotowania projektów modernizacji przestrzeni Wolnego Dostępu w Nadbudowie. Mamy nadzieję, że przygotowane w 2011 roku projekty będą podstawą planowanych na rok 2012 zmian.

9. PODSUMOWANIE

Rok 2011 obfitował w wiele ważnych wydarzeń, zarówno w sferze organizacji prac w SBI (nowe regulaminy, praca nad oceną systemu), merytorycznej (prace nad modernizacją struktury rozmieszczenia zbiorów w wolnym dostępie, rozbudowa szkoleń e-learningowych), jak i środowiskowych (organizacja międzynarodowej konferencji IATUL, Seminarium grupy bibliotek uczelni technicznych POLBiT, udział w pracach Zespołów powoływanych przez Konferencję Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Wyższych).

Podjęmowane działania sprzyjały większej integracji jednostek SBI i wpływały na poprawę jakości świadczonych przez biblioteki PW usług. Wszystkie te kierunki współpracy powinny być kontynuowane w następnym roku. W szczególności konieczne będzie skupienie się na realizacji wniosków z wykonanej w 2011 roku oceny funkcjonowania Systemu Biblioteczno-Informacyjnego PW.